

Ajánló

Publikálsz vagy elpusztulsz!

Maurice B. Line az IFLA 1998. évi konferenciáján a címben idézett mondásra (*publish or perish*) utalva nem állta meg, hogy ironikusan ne tegye hozzá: vannak szerzők, akik nem a megfelelő alternatívát választják...

Bírálatának a *Könyvtári Folyóiratok Szerkesztőinek Kerekasztalánál* adott hangot. Itt a könyvtár- és információtudományi folyóiratokat négy szemszögből vettük nagyító alá: a szerzőét **Peter Johan Lor**, a szerkesztőét jómagam, a kiadóét **Linda Hajdukiewicz**, az olvasóét pedig Maurice B. Line képviselte. A négy az *IFLA Journal*ben is megjelenő vitaindító előadás közül most hármát adunk közre. A negyediket (*Szántó Péter: Kritikai gondolatok a könyvtár- és információtudományi folyóiratokról egy magyar szerkesztő szemszögből*) nem annyira szerénységből, mint inkább azért nem közöljük, mert a hazai könyvtári folyóiratok, kiemelten a TMT olvasóink előtt bizonyára ismeretes sajátos feladatait és problémáit elemzi, és ennek alapján von le következtetéseket a Magyarországhoz hasonló kis országok folyóirataira nézvést. Megállapítja, hogy a kisnemzeti szakfolyóiratoknak három feladatot kell ellátniuk. Egyrészt figyelniük kell a világ szakmai törekvéseit, s ezeket a hazai szükségletek szempontjából értékelniük kell. Másrészt a kiválasztott külföldi anyagból fordítás, referálás, tanulmányi feldolgozás révén meg kell valósítaniuk a hazai szakma tájékoztatását. Harmadrészt publikussá kell tenniük a progresszív hazai fejleményeket részint bel-, részint pedig (pl. idegen nyelvű rezümék útján) külföldi irányba. Az előadás azt ismerteti, hogy a negyvenhatodik évfolyamában járó TMT hogyan valósítja meg ezt a három feladatot a rendelkezésére álló keretekben. Végül néhány kérdést vet fel, mint pl.: elfogadható-e, hogy egy könyvtári folyóirat veszteségesen működjék (különösen a hazai körülmények között), tehát lehet-e misszióknak tekinteni, aminek célja a szakma elősegítése, nem pedig a „money-making”, vagy nem fogadható el, és a veszteséges folyóiratot meg kell szüntetni. (M. Line erre válaszol.) A TMT arra törekszik, hogy lehetőleg helyettesítse a külföldi folyóiratok olvasását, azaz tájékoztasson a szakma nemzetközi fejleményeiről, mivel a könyvtárosok jelentős része nem tud idegen nyelvet, és/vagy nem fér hozzá a külföldi folyóiratokhoz. De vajon felvállalhatja-e egy folyóirat ezt a hatalmas feladatot (beleértve a szelektálás kockázatát, hogy nem az arra legérdemesebb fejleményeket mutatja be), vagy célszerűbb az olvasóra bízni, hogy ő oldja meg, és ezáltal is inspirálni őt a nyelvtanulásra, illetve arra, hogy biztosítsa hozzáférést a külföldi szakirodalomhoz. A TMT megpróbálja a külvilágot legalábbis a jelzés szintjén tájékoztatni a hazai főbb fejleményekről (idegen nyelvű tartalomjegyzék és kivonatok), tekintettel a magyar nyelv elszigetelt voltára, és arra, hogy a hazai szakemberek közül viszonylag kevesen publikálnak külföldi szakfolyóiratokban. De vajon feltétlenül kell-e erre a feladatra is vállalkoznia, és ha igen, hogyan tudna ennek jobban eleget tenni (pl. válogatott cikkek magyar és angol nyelven való párhuzamos publikálásával). A folyóirattal szemben támasztott követelmények közül vajon a minőségnek kell-e a legfontosabbnak lennie, és a többit ennek alárendelni, vagy esetenként a minőség rovására lehet más szempontnak eleget tenni (pl. prompt megjelenés, fontos téma közlése, takarékoság)? Mennyiben hasonlítson és mennyiben különbözzön a TMT elektronikus változata a nyomtatottól, és hogyan lehet azt elérni, hogy az elektronikus folyóirat kiadása ne növelje a veszteséget, hanem csökkentse?

Szántó Péter